

TARIX FANLARI BO'YICHA ILMIY DARAJALAR BERUVCHI ILMIY KENGASHLAR FAOLIYATINING INFOMETRIK VA STATISTIK TAHLILI

Bokiyev Anvar Axmedovich

*Termiz davlat universiteti O'zbekiston tarixi va
manbashunoslik kafedrası kafedrası dotsent v.b.,
tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
e-mail: anvar.bakiev.uz@gmail.com
<https://orcid.org/0009-0005-5553-2031>
UDK: 94(575.1)*

Annotatsiya: Maqolada O'zbekistonda mustaqillikdan so'ng ta'lim va ilm-fan sohasida amalga oshirilgan islohotlar doirasida tarix fanlari bo'yicha ilmiy darajalar beruvchi ilmiy kengashlar (IK) faoliyatining rivojlanishi tahlil etiladi. Tadqiqot 2017–2025 yillarni qamrab olib, PhD va DSc dissertatsiyalarining infometrik hamda statistik ko'rsatkichlari, ularning hududiy taqsimoti va ilmiy muassasalar kesimidagi samaradorligi o'rganilgan. Natijalar ilmiy kengashlar faoliyatining dinamikasi va istiqbollarini baholash imkonini beradi.

Kalit so'zlar: Infometriya, ilmiy kengash, tarix fanlari, ilmiy daraja, PhD, DSc, dissertatsiya, statistika, ilmiy faoliyat, O'zbekiston.

Аннотация: В статье рассматривается развитие деятельности научных советов (НС), присуждающих ученые степени по историческим наукам в Узбекистане после обретения независимости. Исследование охватывает 2017–2025 годы и анализирует инфометрические и статистические показатели диссертаций PhD и DSc, их региональное распределение и эффективность работы научных учреждений. Полученные результаты позволяют оценить динамику и перспективы процесса присуждения ученых степеней.

Ключевые слова: Инфометрия, научный совет, исторические науки, ученая степень, PhD, DSc, диссертация, статистика, научная деятельность, Узбекистан.

Abstract: The article examines the development of the activities of academic councils awarding scientific degrees in history

in Uzbekistan after independence. The study covers the years 2017–2025 and analyzes the infometric and statistical indicators of PhD and DSc dissertations, their regional distribution, and the effectiveness of academic institutions. The findings provide insights into the dynamics and prospects of the degree-awarding process in the field of history.

Keywords: Infometrics, academic council, history sciences, academic degree, PhD, DSc, dissertation, statistics, scientific activity, Uzbekistan.

KIRISH (ВВЕДЕНИЕ / INTRODUCTION). Mustaqillik yillarida O'zbekistonda uzluksiz ta'limning noyob tizimi yaratildi, ilmiy-tadqiqot faoliyati, oliy malakali ilmiy va ilmiy-pedagog kadrlar tayyorlash va attestatsiyadan o'tkazish samaradorligini oshirishga, mamlakatning ijtimoiy va iqtisodiy taraqqiyotida ilm-fanning rolini kuchaytirishga yo'naltirilgan salmoqli ishlar amalga oshirildi[1].

MUHOKAMA (ОБСУЖДЕНИЕ / DISCUSSION). O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 16 fevraldagi PF–4958-son “Oliy o'quv yurtidan keyingi ta'lim tizimini yanada takomillashtirish to'g'risida”gi Farmoni[1] asosida 2017 yilning 1 iyulidan boshlab oliy o'quv yurtidan keyingi ta'lim ikki pog'onali tizimning joriy qilinishi tarixiy ahamiyat kasb etdi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 8 oktyabrdagi PF–5847-son “O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida”gi[2] va 2020 yil 29 oktyabrdagi PF-6097-son “Ilm-fanni 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash

to'g'risida"gi[3] Farmonlari va qarorlari ta'lim va fan sohalarini sifat jihatdan yangi pog'onaga ko'tarishga, ilmiy-tadqiqot faoliyatida iqtidorli yoshlarni keng jalb qilish va ularning intellektual salohiyatini har tomonlama namoyon etish imkoniyatlarini kengaytirishga xizmat qilmoqda.

Mazkur maqola 07.00.00 – shifri bo'yicha ilmiy darajalar beruvchi IKlar faoliyatiga oid infometrik va statistik ma'lumotlarning ayrim aspektlariga bag'ishlanadi hamda xronologik jihatdan 2017-2025 yillarni qamrab oladi.

IKlar faoliyati haqida so'z yuritishdan avval, infometriya atamasiga to'xtalib o'tsak,

foydadan xoli bo'lmaydi.

Infometriya — bu ilmiy-statistik fan bo'lib, uning predmeti axborotning miqdoriy xususiyatlarini o'lchashdir. Infometriya (fransuzcha Infométrie) atamasi 1979-yilda fransuz tadqiqotchisi O.Nake tomonidan taklif qilingan. Infometriya, kelib chiqishidan qat'iy nazar, axborotning barcha shakllarini ishlab chiqarish, uzatish va ulardan foydalanishni qamrab oladi[4].

IKlarda 2017-2025 yillar mobaynida 07.00.00 – shifri bo'yicha 738 ta PhD va 113 ta DSc, jami 851 ta dissertatsiya himoyalari bo'lib o'tgan.

1-jadval. IKlarda himoya qilingan PhD va DSc dissertatsiyalarining statistikasi

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	jami
PhD	6	39	48	58	97	176	132	135	47	738
DSc	7	8	8	7	14	19	26	17	7	113
jami	13	47	56	65	111	195	158	152	54	851

2017-2019 yillarda IKlarda, jumladan, 2017 yilda 6 ta, 2018 yilda 39 ta, 2019 yilda 48 ta jami 93 ta PhD dissertatsiyalari himoyalari bo'lgan. Bu davrda faoliyat ko'rsatgan 9 ta

IKlarning 6 tasi Toshkent shahridagi, 2 tasi Samarqand, 1 tasi Andijon viloyatidagi OTM va ITMLar huzurida tashkil etilgan.

2-jadval. IKlarda himoya qilingan PhD dissertatsiyalarining statistik tahlili (2017-2019 yillar)

№	Ijtimoiy-gumanitar fanlar yo'nalishi bo'yicha ILMIY KENGASHLAR	2017	2018	2019	jami	%
1	O'zbekiston milliy universiteti Qoraqalpoq ijtimoiy fanlar ilmiy-tadqiqot instituti DSc.27.06.2017.Tar.01.04		13	18	31	33,33
2	Arxeologik tadqiqotlar instituti DSc.27.06.2017.Tar.45.01	2	2	4	8	8,6
3	O'zbekiston Milliy universiteti, O'zbekistonning eng yangi tarixi masalalari bo'yicha muvofiqlashtiruvchi-metodik markaz, Tarix instituti, Qoraqalpoq ijtimoiy fanlar ilmiy-tadqiqot instituti DSc.27.06.2017.Tar.01.04	2			2	2,15
4	O'zR FA Sharqshunoslik instituti DSc.27.06.2017.Tar.44.01		6	2	8	8,6
5	Toshkent islom universiteti DSc.27.06.2017.Tar/F/Fil.14.01	2			2	2,15
6	O'zR FA Tarix instituti DSc.06.01.2018.Tar.56.01		18	17	35	37,63
7	O'zbekiston xalqaro islom akademiyasi DSc.26.04.2018.Isl/Tar/F.57.01			1	1	1,07

8	Andijon davlat universiteti PhD.31.01.2019.Tar.60.01			4	4	4,3
9	Samarqand davlat universiteti PhD.03/30.12.2019.Tar.02.10			2	2	2,15
	Soni	6	39	48	93	
	%	6,4 5	41, 9	51,6	100	

2020-2022 yillarda IKlarda, jumladan, 2020 yilda 58 ta, 2021 yilda 97 ta, 2022 yilda 176 ta jami 331 ta PhD dissertatsiyalari himoyalari bo'lgan. Bu davrda faoliyat ko'rsatgan 19 ta IKlarning 10 tasi Toshkent shahridagi, 2 tasi Andijon viloyatidagi OTM va ITMLar huzurida

tashkil etilgan. Qolgan 7 ta IKlar Qoraqalpog'iston Respublikasi, Samarqand, Surxondaryo, Buxoro, Qashqadaryo, Farg'ona va Xorazm viloyatlaridagi yetakchi OTMLar huzurida o'z faoliyatlarini olib borgan.

3-jadval. IKlarda himoya qilingan PhD dissertatsiyalarining statistik tahlili (2020-2022 yillar)

№	Ijtimoiy-gumanitar fanlar yo'nalishi bo'yicha ILMIY KENGASHLAR	2020	2021	2022	jami
1	Andijon davlat universiteti PhD.31.01.2019.Tar.60.01	3			3
2	O'zR FA Tarix instituti DSc.02/30.12.2019.Tar.56.01	10	15	14	39
3	O'zbekiston milliy universiteti DSc.03/30.12.2019.Tar.01.04	20	23	19	62
4	O'zR FA Milliy arxeologiya markazi DSc.02/02.30.12.2019.Tar.45.01	3	2	8	13
5	O'zbekiston xalqaro islom akademiyasi DSc.35/30.12.2019.Isl/Tar/F.57.01	3	1	2	6
6	O'zR FA Sharqshunoslik instituti DSc.02/30.12.2019.Tar.44.01	1	1	3	5
7	Samarqand davlat universiteti PhD.03/30.12.2019.Tar.02.10	5	3	9	17
8	Termiz davlat universiteti PhD.03/30.12.2019.Tar.78.02	2	12	21	35
9	Qoraqalpog' davlat universiteti PhD.03/30.12.2019.Tar.20.05	6	12	9	27
10	Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti DSc.03/30.12.2019.Fil/Tar.21.01	1		2	3
11	Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti DSc.11/30.12.2019.Tar/Yu/I/S/24.01	3	1		4
12	Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti DSc/03/30.12.2019/Ss/Tar.21.02		1		1
13	Buxoro davlat universiteti PhD.03/27.02.2020.Tar.72.07	1	6	18	25
14	Andijon davlat universiteti DSc.03/31.12.2020.Tar.60.01		5	5	10
15	Qarshi davlat universiteti PhD.03/27.02.2021.Tar.70.05		11	26	37
16	Farg'ona davlat universiteti PhD.03/31.03.2021.Tar.05.05		3	18	21
17	Urganch davlat universiteti PhD.03/30.06.2021.Tar.55.05		1	11	12
18	Toshkent davlat pedagogika universiteti DSc.03/30.12.2021.Tar.26.03			8	8
19	Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti PhD/03/30.12.2021/Ss/Tar.21.02			3	3
	Soni	58	97	17 6	331

2023-2025 yillarda IKlarda, jumladan, 2023 yilda 132 ta, 2024 yilda 135 ta PhD dissertatsiyalari himoyalari bo'lib o'tgan bo'lsa, joriy yilning 19-maygacha bo'lgan davr mobaynida 47 ta PhD dissertatsiyasi himoyasi uchun OAK e'loni chiqqan. Bu ko'rsatgich uch yil ichida jami 314 tani tashkil etadi. Bu davrda

mavjud bo'lgan 23 ta IKlarning 11 tasi Toshkent shahridagi, 3 tasi Samarqand, 2 tadan 4 tasi Qoraqalpog'iston Respublikasi va Buxoro viloyatlarida, 1 tadan 5 tasi Andijon, Surxondaryo, Qashqadaryo, Farg'ona va Xorazm viloyatlaridagi yetakchi OTMLar huzurida o'z faoliyatlarini olib borgan.

4-jadval. IKlarda himoya qilingan PhD dissertatsiyalarining statistik tahlili (2023-2025 yillar (19.05.2025))

№	Ijtimoiy-gumanitar fanlar yo'nalishi bo'yicha ILMIY KENGASHLAR	2023	2024	2025	jami
1	O'zR FA Tarix instituti DSc.02/30.12.2019.Tar.56.01	7	15	4	26
2	O'zbekiston milliy universiteti DSc.03/30.12.2019.Tar.01.04	12	10	2	24
3	O'zR FA Milliy arxeologiya markazi DSc.02/02.30.12.2019.Tar.45.01	4	8		12
4	O'zbekiston xalqaro islom akademiyasi DSc.35/30.12.2019.Isl/Tar/F.57.01	5	1		6
5	O'zR FA Sharqshunoslik instituti DSc.02/30.12.2019.Tar.44.01	1	1	2	4
6	Samarqand davlat universiteti PhD.03/30.12.2019.Tar.02.10	4			4
7	Termiz davlat universiteti PhD.03/30.12.2019.Tar.78.02	36	1		37
8	Qoraqalpoq davlat universiteti PhD.03/30.12.2019.Tar.20.05	3	3		6
9	Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti DSc.03/30.12.2019.Fil/Tar.21.01	2			2
10	Buxoro davlat universiteti PhD.03/27.02.2020.Tar.72.07	14	5		19
11	O'zbekiston tarixi davlat muzeyi PhD.02/09.07.2020.Tar.120.01	1			1
12	O'zbekiston tarixi davlat muzeyi PhD.02/09.07.2020.Tar.70.03		1	1	2
13	Andijon davlat universiteti DSc.03/31.12.2020.Tar.60.01	5	6	6	17
14	Qarshi davlat universiteti PhD.03/27.02.2021.Tar.70.05	19	22	13	54
15	Farg'ona davlat universiteti PhD.03/31.03.2021.Tar.05.05	9	10	2	21
16	Urganch davlat universiteti PhD.03/30.06.2021.Tar.55.05	2	16	4	22
17	Toshkent davlat pedagogika universiteti DSc.03/30.12.2021.Tar.26.03	5	5	2	12
18	Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti DSc.03/29.12.2022/Ss/Tar.21.02	3			3
19	Samarqand arxeologiya instituti DSc.01/10.01.2024.Tar.169.01		2	3	5
20	Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti DSc.03/31/01/2024/Tar.21.03		9	2	11
21	Samarqand davlat universiteti DSc.03/06.04.2024.Tar.20.05		4	1	5

22	Qoraqalpoq davlat universiteti DSc.03/06.04.2024.Tar.20.05		10	1	11
23	Buxoro davlat universiteti DSc.03/27.09.2024.Tar.72.07		6	4	10
	Soni	132	135	47	314

2017-2025 yillar mobaynida PhD himoyalari uchun 34 ta va DSc himoyalari uchun 23 ta IKlar faoliyat ko'rsatgan bo'lib, ularning turli yillardagi himoya samaradorligi har xil bo'lgan. Bu holatni **5-jadval** misolida yaqqol ko'rishimiz mumkin.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	jami
PhD	6	39	48	58	97	176	132	135	47	738
IK soni	3	4	7	12	15	16	17	19	14	34
DSc	7	8	8	7	14	19	26	17	7	113
IK soni	4	3	4	5	8	9	9	8	5	23
jami	13	47	56	65	111	195	158	152	54	851

Endi, DSc dissertatsiyalari misolida IKlar faoliyatini tahlil qilsak. 2017-2025 yillarda IKlarda, jumladan, 2017 yilda 7 ta, 2018 yilda 8 ta, 2019 yilda 8 ta, 2020 yilda 7 ta, 2021 yilda 14 ta, 2022 yilda 19 ta, 2023 yilda 26 ta, 2024 yilda 17 ta DSc dissertatsiyalari himoyalari bo'lib o'tgan bo'lsa, joriy yilning 19-mayigacha bo'lgan davr mobaynida 7 ta DSc dissertatsiyalari himoyasi uchun OAK e'loni chiqqan. Bu ko'rsatgich 2017-2025 yillarda jami 113 tani tashkil etadi. Bu davrda mavjud bo'lgan 23 ta IKlarning 11 tasi Toshkent shahridagi, 3 tasi Samarqand, 2 tadan 4 tasi Qoraqalpog'iston Respublikasi va Buxoro viloyatlarida, 1 tadan 5 tasi Andijon, Surxondaryo, Qashqadaryo, Farg'ona va Xorazm viloyatlaridagi yetakchi OTM huzurida o'z faoliyatlarini olib borgan.

6-jadval. IKlarda himoya qilingan DSc dissertatsiyalarining statistik tahlili (2017-2025 yillar (19.05.2025))

№	Ijtimoiy-gumanitar fanlar yo'nalishi bo'yicha ILMIY KENGASHLAR	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	jami
1	O'zbekiston milliy universiteti Qoraqalpoq ijtimoiy fanlar ilmiy- tadqiqot instituti DSc.27.06.2017.Tar.01.04	2	4	3							9
2	Arxeologik tadqiqotlar instituti DSc.27.06.2017.Tar.45.01	1	1	1							3
3	O'zbekiston Milliy universiteti, O'zbekistonning eng yangi tarixi masalalari bo'yicha muvofiqlashtiruvchi-metodik markaz, Tarix instituti, Qoraqalpoq ijtimoiy fanlar ilmiy- tadqiqot instituti DSc.27.06.2017.Tar.01.04	3									3
4	O'zR FA Sharqshunoslik instituti DSc.27.06.2017.Tar.44.01			1	1						2

5	Toshkent islom universiteti DSc.27.06.2017.Tar/F/Fil.14.01	1									1
6	OʻzR FA Tarix instituti DSc.06.01.2018.Tar.56.01		3	3							6
7	OʻzR FA Tarix instituti DSc.02/30.12.2019.Tar.56.01				1	1	1	1	2		6
8	Oʻzbekiston milliy universiteti DSc.03/30.12.2019.Tar.01.04				3	6	6	9	6	2	32
9	OʻzR FA Milliy arxeologiya markazi DSc.02/02.30.12.2019.Tar.45.01					1	1				2
10	Oʻzbekiston xalqaro islom akademiyasi DSc.35/30.12.2019.Isl/Tar/F.57.01							1			1
11	OʻzR FA Sharqshunoslik instituti DSc.02/30.12.2019.Tar.44.01					1	1		2		4
12	Termiz davlat universiteti PhD.03/30.12.2019.Tar.78.02					2		2			4
13	Qoraqalpoq davlat universiteti PhD.03/30.12.2019.Tar.20.05					1	3	1			5
14	Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti DSc.11/30.12.2019.Tar/Yu/I/S/24.01				1						1
15	Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti DSc/03/30.12.2019/Ss/Tar.21.02				1						1
16	Buxoro davlat universiteti PhD.03/27.02.2020.Tar.72.07						1	1	1		3
17	Oʻzbekiston tarixi davlat muzeyi PhD.02/09.07.2020.Tar.120.01							1			1
18	Andijon davlat universiteti DSc.03/31.12.2020.Tar.60.01						1			1	2
19	Qarshi davlat universiteti PhD.03/27.02.2021.Tar.70.05					1	3	2	1	1	8
20	Urganch davlat universiteti PhD.03/30.06.2021.Tar.55.05					1				1	2
21	Toshkent davlat pedagogika universiteti DSc.03/30.12.2021.Tar.26.03						2	8	3		13
22	Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti DSc. 11/25.08.2022. S.24.02								1		1
23	Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti DSc.03/31/01/2024/Tar.21.03								1	2	3
		7	8	8	7	14	19	26	17	7	113

Endi, mavzuni IKlar joylashgan hududlar kesimida tahlil qilsak.

**7-jadval. IKlar joylashgan hududlar
(2017-2024 yillar misolida)**

№	hudud	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	jami	%
1	Toshkent shahri	10	44	45	48	53	70	60	65	395	49,56
2	Andijon viloyati			4	3	5	6	5	6	29	3,63
3	Buxoro viloyati				1	6	19	15	12	53	6,65
4	Farg'ona viloyati					3	18	9	10	40	5,02
5	Qashqadaryo viloyati					12	29	21	23	85	10,66
6	Qoraqalpog'iston Respublikasi				6	13	12	4	13	48	6,02
7	Samarqand viloyati	3	3	7	5	3	9	4	6	40	5,02
8	Surxondaryo viloyati				2	14	21	38	1	76	9,53
9	Xorazm viloyati					2	11	2	16	31	3,89
		13	47	56	65	111	195	158	152	797	
		1,63	5,89	7,02	8,15	13,93	24,46	19,82	19,07	100%	

7-jadvaldan ko'rinib turibdiki, 2017-2024 yillarda himoya qilingan 797 ta dissertatsiyalardan 395 tasining himoyasi Toshkent shahrida faoliyat ko'rsatgan IKlarda bo'lib o'tgan. Bu barcha himoya qilingan dissertatsiyalarning 49,65 % ini tashkil etadi.

Qolgan 402 ta dissertatsiyalar himoyasi esa (51,35%) 8 hududda faoliyat olib borgan IKlarda bo'lib o'tgan.

Mavzuni tadqiq etishda IKlar faoliyat ko'rsatgan OTM va ITMlar statistikasining ham o'ziga xos o'rni bor.

**8-jadval. Ilmiy Kengashlar faoliyat ko'rsatgan OTM va ITMlar
(2017-2024 yillar misolida)**

№	Muassasalar	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	jami	%
1	Andijon davlat universiteti			4	3	5	6	5	6	29	3,63
2	Arxeologik tadqiqotlar instituti	3	3	5						11	1,38
3	Buxoro davlat universiteti				1	6	19	15	12	53	6,64
4	Farg'ona davlat universiteti					3	18	9	10	40	5,02
5	Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti				4	1			1	6	0,75
6	O'zbekiston milliy universiteti	7	17	21	23	29	25	21	16	159	19,95
7	O'zbekiston tarixi davlat muzeyi							2	1	3	0,37
8	O'zbekiston xalqaro islom akademiyasi			1	3	1	2	6	1	14	1,75

9	O'zR FA Milliy arxeologiya markazi				3	3	9	4	8	27	3,38
10	O'zR FA Sharqshunoslik instituti		6	3	2	2	4	1	3	21	2,63
11	O'zR FA Tarix instituti		21	20	11	16	15	8	17	108	13,55
12	Qarshi davlat universiteti					12	29	21	23	85	10,66
13	Qoraqalpoq davlat universiteti				6	13	12	4	13	48	6,02
14	Samarqand arxeologiya instituti								2	2	0,25
15	Samarqand davlat universiteti			2	5	3	9	4	4	27	3,38
16	Termiz davlat universiteti				2	14	21	38	1	76	9,53
17	Toshkent davlat pedagogika universiteti						10	13	8	31	3,89
18	Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti				2	1	5	5	10	23	2,88
19	Toshkent islom universiteti	3								3	0,37
20	Urganch davlat universiteti					2	11	2	16	31	3,89
		13	47	56	65	111	195	158	152	797	
		1,63	5,89	7,02	8,15	13,92	24,46	19,82	19,07	100%	

XULOSA (ЗАКЛЮЧЕНИЕ / CONCLUSION). IKlar faoliyatini tizimli tahlil qilish doirasiga dissertatsiyalarning tarix fanlari ixtisosliklari bo'yicha, hududlar, OTM va ITMLar, yetakchi tashkilotlar, dissertatsiya bajarilgan muassasalar, talabgorlarning jinsiy

mansubligi ko'rsatkichlari kabi hamda boshqa masalalar ham kiradi. IKlar faoliyatining barcha aspektlarini bitta maqola doirasida tadqiq etishning imkoniyati yo'q. Shu sababli bu masala ko'plab ilmiy tadqiqotlar olib borishni taqozo etadi.

ADABIYOT VA MANBALAR RO'YXATI (ИСПОЛЬЗОВАННАЯ ЛИТЕРАТУРА / REFERENCES):

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 16-fevraldagi PF-4958-son "Oliy o'quv yurtidan keyingi ta'lim tizimini yanada takomillashtirish to'g'risida"gi Farmoni [elektron resurs]. <https://lex.uz/docs/3119699>
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 16-fevraldagi PF-4958-son "Oliy o'quv yurtidan keyingi ta'lim tizimini yanada takomillashtirish to'g'risida"gi Farmoni [elektron resurs]. <https://lex.uz/docs/3119699>
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-oktyabrdagi PF-5847-son "O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi Farmoni [elektron resurs]. <https://lex.uz/docs/4545884>
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 29 oktyabrdagi PF-6097-son "Ilm-fanni 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi Farmoni [elektron resurs]. <https://lex.uz/docs/5073447>
5. Комлев Н. Г. Словарь иностранных слов. — М: Эксмо, 2001. — 672 с.
6. <https://oak.uz/>
7. <https://ziyonet.uz/>